

Kommentar

Debattinnlegg på inntil 800 ord sendes inn via www.manusnett.no

Antall dødsfall som skyldes røyking går ned

Fra 1994 til 2001 har antall dødsfall som skyldes røyking, gått ned med omkring 15 %.

Oppgitte interessekonflikter: Ingen

I 1991 publiserte undertegnede en beregning av antall dødsfall i Norge som skyldtes røyking (1). I beregningen var både daglig-røykere og tidligere røykere tatt med, mens av-og-til-røykere ikke var inkludert. For de tre årene 1987, 1988 og 1989 var det i gjennomsnitt omkring 7 500 dødsfall i Norge som følge av røyking. I 1988 var andelen røykere blant menn 39,5 % og blant kvinner 34 %. Andelen røykere har nå gått ned, og det er derfor interessant å se hvordan dette har påvirket antallet dødsfall som skyldes røyking.

I USA har American Cancer Society utført to store undersøkelser som omfatter relativ dødsrisiko for ulike sykdommer, både for røykere og tidligere røykere, sammenliknet med dem som aldri har røykt (2). Den første undersøkelsen, Cancer Prevention Study I (CPS-I), er basert på dødelighet blant personer over 35 år i perioden 1959–65. Den andre undersøkelsen, Cancer

Prevention Study II (CPS-II), presenterer dødelighet blant personer over 35 år i perioden 1982–86. CPS-I-studien omfattet omkring 1 million personer og CPS-II-studien 1,2 millioner.

Relativ risiko i disse to amerikanske undersøkelsene justert for ulikheter i røykevaner i USA og Norge er benyttet ved beregning av antall dødsfall som skyldes røyking i Norge. Fordi amerikanerne begynte å røyke tidligere enn i Norge, ble gjennomsnittet av de korrigerede dødsrisikoer fra CPS-I- og CPS-II-studiene benyttet i beregningene av antall dødsfall i 1988, mens CPS-II-studien ble tillagt dobbel vekt ved beregningene for 1994 og 2001. Beregningene for 1988 er tidligere beskrevet i detalj (1). Antall røykerelaterte dødsfall er beregnet for de samme sykdomsgrupper som ble benyttet i de amerikanske undersøkelsene. Antall dødsfall i Norge i de ulike sykdomsgrupper er tatt fra Statistisk sentralbyrås publikasjoner over dødsårsaker i Norge (3) og beregnet som et treårs gjennomsnitt, slik at 1988 representerer gjennomsnitt av 1987, 1988 og 1989, 1994 er gjennomsnitt av 1993, 1994 og 1995, og 2001 er gjennomsnitt av 2000, 2001 og 2002.

Resultatene (tab 1) viser at mens det i antall dødsfall fra 1988 til 1994 er en liten reduksjon blant menn, har det vært en tilsvarende økning blant kvinner, slik at det totale antall dødsfall har holdt seg konstant. Også andelen av dødsfall som skyldes røyking er konstant. For perioden 1994 til 2001 har antall dødsfall som skyldes røyking, gått ned med omkring 1 100, altså en reduksjon på 15 % i løpet av sju år. Reduksjonen for menn er i prosent nesten dobbelt så stor som for kvinner. Reduksjonen er størst for dødsfall som skyldes hjerte- og karsykdommer. Dette er i overensstemmelse med andre undersøkelser som viser at det er risikoen for hjerte- og karsykdom som går raskest ned ved røykeslutt (4). Mens det blant menn er en nedgang i antall dødsfall også av kreft og luftveissykdommer, er det fortsatt en økning i antall kreftdødsfall blant kvinner.

Selv om noe av nedgangen i antall dødsfall, spesielt når det gjelder hjerte- og karsykdommer, kan forklares med bedre behandling og reduksjon i andre risikofaktorer, kan en betydelig andel tilskrives at folk har sluttet å røyke. Dette fremgår også av at andelen av dødsfall som skyldes røyking, har gått ned. Resultatene kan tyde på at de tobakksforebyggende tiltakene som har vært gjennomført i Norge, har hatt god effekt.

Tabell 1 Antall dødsfall i Norge i 1988, 1994 og 2001 som skyldes sigarettøyking. Tallene i parentes representerer prosent av det totale antall dødsfall i befolkningen

År	Andel røykere (%)	Dødsårsaker							
		Kreft		Hjerte- og karsykdommer		Luftveissykdommer		Totalt	
		Antall	(%)	Antall	(%)	Antall	(%)	Antall	(%)
<i>Menn</i>									
1988	39,5	1 447	(26,7)	2 629	(23,4)	801	(39,6)	4 877	(20,5)
1994	35,4	1 334	(23,5)	2 428	(24,1)	880	(37,8)	4 643	(20,1)
2001	30,2	1 265	(22,2)	1 890	(22,2)	662	(31,6)	3 817	(17,6)
<i>Kvinner</i>									
1988	34,0	460	(10,0)	1 547	(15,2)	582	(26,2)	2 589	(12,1)
1994	32,9	552	(11,2)	1 594	(16,0)	690	(26,1)	2 836	(13,1)
2001	30,5	670	(13,1)	1 260	(13,4)	612	(25,9)	2 541	(11,3)
<i>Alle</i>									
1988	36,7	1 907	(19,1)	4 176	(19,5)	1 383	(32,6)	7 466	(16,5)
1994	34,1	1 886	(17,8)	4 022	(20,0)	1 570	(31,9)	7 479	(16,7)
2001	30,4	1 935	(17,9)	3 150	(17,6)	1 274	(28,6)	6 358	(14,4)

Tore Sanner

tore.sanner@kjemi.uio.no
Avdeling for miljø- og yrkesbetinget kreft
Institutt for kreftforskning
Rikshospitalet-Radiumhospitalet HF
0310 Oslo

Manuskriptet ble godkjent 21.10. 2005.

Litteratur

- Sanner T. Hva koster sigarettøykingen samfunnet? Tidsskr Nor Lægeforen 1991; 111: 3420–2.
- Reducing the health consequences of smoking. 25 years of progress. A report of the Surgeon General 1989. DHHS Publication No. 89–8411. Rockville: Department of Health and Human Services, 1989.
- Dødsårsaker i Norge 1987, 1988, 1989, 1993, 1994, 1995, 2000, 2001 og 2002. Oslo: Statistisk sentralbyrå.
- The health consequences of smoking: A report of the Surgeon General. Rockville: Department of Health and Human Services, CDC, Office on Smoking and Health, 2004.